

ส่วนที่ ๓ หลักการสำคัญของระบบสุขภาพ

๓.๑ ปรัชญาและแนวคิดหลักของระบบสุขภาพ

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๑. สุขภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคน ทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และในสังคมวงกว้าง โดยครอบคลุมทั้งการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนปัจจัยต่างๆ ที่สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนได้รับการสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งแวดล้อมที่ดี</p>	<p>- เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันว่า สุขภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลพึงได้รับในทุกระดับ และสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสุขภาพนั้นมีความครอบคลุมหลายมิติ หลายระดับ</p>
<p>๒. บุคคลมีความตระหนักรู้และมีบทบาทในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบคลุมในความคิด และ ชุมชน มิให้เกิดความเสียหายทางสุขภาพ หรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและคุ้มครอง</p>	<p>- เพื่อให้เห็นหลักการสำคัญว่า สุขภาพจะเกิดขึ้นได้ บุคคลทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเอง โดยรัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนตระหนักรู้และหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม และคุ้มครองให้อยู่ในเงื่อนไขที่ส่งผลต่อสุขภาพดี</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>๓. ระบบสุขภาพ เป็นระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีระบบการบริการสาธารณสุขเป็นส่วนหนึ่ง ระบบสุขภาพยังเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมและระบบความมั่นคงของประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะใดๆ จึงต้องให้ความสำคัญกับมิติทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับผลกระทบด้วย</p>	<p>- เพื่อให้เข้าใจว่าระบบสุขภาพมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ</p>
<p>๔. ระบบสุขภาพ จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรม มนุษยธรรม ธรรมภิบาล ความรู้ และปัญญา โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นธรรม ความเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และจะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิสังคม ภูมินิเวศและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ รวมทั้งจะต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาและบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม อย่างยั่งยืน และอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรทุกระดับ และทุกภาคส่วน</p>	<p>- เพื่อให้ทราบหลักการพื้นฐานของระบบสุขภาพ</p>

๓.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป้าหมายของระบบสุขภาพ

ชื่อ/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๑. รัฐและทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่กำหนดสุขภาพ รวมทั้งการมีหลักประกัน และการคุ้มครองให้เกิดสุขภาพที่จะนำไปสู่สุขภาพะที่มั่นคงและยั่งยืนของทุกกลุ่มวัย โดยส่งเสริมให้บุคคลดูแลสุขภาพที่ยึดหลักการพึ่งตนเองของบุคคล และของสังคมที่อาศัยการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>- เพื่อมุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้มากขึ้น ตามแนวทาง “สร้างนำซ่อม” ควบคู่ไปพร้อมกันกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการเป็นองค์รวม โดยความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี</p>
<p>๒. รัฐและทุกภาคส่วนต้องพิจารณาสุขภาพว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับเรื่องสุขภาพในการจัดทำนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างวงกว้างครอบคลุมในทุกมิติทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม และต้องพัฒนาระบบสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมและเชื่อมโยงกันอย่างสมดุล รวมทั้งต้องสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำแนวทาง “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” (Health in All Policies) ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อให้เกิดนโยบายที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในทุกระดับ</p>	<p>- เพื่อให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพในการจัดทำนโยบายสาธารณะ เนื่องจากนโยบายสาธารณะมีผลกระทบต่อสุขภาพได้ทั้งด้านบวกและลบ ซึ่งเรื่องนี้มีสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาาระบบสุขภาพที่เป็นสากล คือแนวคิด Health in All Policies</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๓. รัฐและทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญกับหลักการทำงานแบบเครือข่ายและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในระดับ เพื่อการอภิบาลระบบสุขภาพ ทั้งนี้ การสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และการทำงานเชิงรุกของทุกภาคส่วน ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน</p>	<p>- ในอนาคตระบบสุขภาพมีแนวโน้มที่ซับซ้อนและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับหลายภาคส่วนมากขึ้น โดยเฉพาะภาครัฐหรือภาคสาธารณสุขเท่านั้น รวมไปถึงกลไกตลาดและโลกาภิวัตน์ที่เข้ามามีอิทธิพลด้วย จึงจำเป็นต้องผสมผสานการอภิบาลระบบสุขภาพหลายรูปแบบอย่างสมดุล ทั้งการอภิบาลโดยรัฐ โดยเครือข่าย และโดยตลาด รวมทั้งบูรณาการการทำงานของแต่ละส่วนต่างๆในระบบสุขภาพให้บูรณาการการทำงานซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์</p> <p>- รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มีบทบัญญัติกำหนดให้รัฐต้องให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับคำปรารภใน “ธรรมนูญก่อตั้งองค์การอนามัยโลก” ที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การรับฟังความเห็นและการสร้างความรู้ร่วมกับทุกภาคส่วน โดยถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดต่อการปรับปรุงสุขภาพของประชาชน</p>

๓.๓. ภาครัฐจัดให้มีหลักประกันและควบคุมโครงการให้เกิดสุขภาพ

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๑. หลักประกันและควบคุมโครงการให้เกิดสุขภาพ จะต้องมีความครอบคลุมปัจจัยทั้งหลายที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านระบบบริการสาธารณสุข และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งนโยบายสาธารณะต่างๆ โดยหลักประกันและการคุ้มครองให้เกิดสุขภาพนี้จะต้องครอบคลุมบุคคลทุกคนบนแผ่นดินไทย ด้วย โดยไม่มีการแบ่งแยก ยึดหลักเสมอภาค เท่าเทียม และไม่เลือกปฏิบัติ</p>	<p>- เพื่อให้เข้าใจถึงการมีหลักประกันและการคุ้มครองให้เกิดสุขภาพว่าเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่หลากหลาย และครอบคลุมทุกคนบนแผ่นดินไทย</p>
<p>๒. การสร้างหลักประกันและความควบคุมโครงการให้เกิดสุขภาพ ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม</p>	<p>- เพื่อเน้นย้ำให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและการคุ้มครองให้เกิดสุขภาพ</p>

ส่วนที่ ๔ สารบัญหมวด

๔.๑ สิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. บุคคลพึงได้รับสิทธิด้านสุขภาพที่จำเป็นตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยเป้าหมายของสิทธิด้านสุขภาพคือ บุคคลทุกคนมีสุขภาพะ ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการเข้าถึงบริการสาธารณสุขเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อสุขภาพด้วย โดยรัฐมีหน้าที่จัดสวัสดิการสร้างสภาวะหรือเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายให้ครอบคลุมและทั่วถึง คำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและความสอดคล้องกับบริบทด้านต่างๆ ของสังคม</p>	<p>- “ธรรมนูญก่อตั้งองค์การอนามัยโลก” ที่ประเทศสมัชชาสากลลงนามเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ มีเนื้อหาในคำปรารภคือ “การที่มนุษย์ทุกคนได้รับมาตราฐานทางสุขภาพที่ดีที่สุด ถือเป็นสิทธิพื้นฐานหรือสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือสภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคมเช่นไรก็ตาม”</p> <p>- สิทธิด้านสุขภาพ ประกอบด้วยเสรีภาพ (Freedom) และสิทธิที่พึงได้รับ (Entitlement) เสรีภาพ เช่น เสรีภาพที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพและร่างกายของตน รวมถึงสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ส่วนสิทธิที่พึงได้รับ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองสุขภาพซึ่งทุกคนควรมีความเสมอภาคกันในโอกาสที่จะได้รับการส่งเสริมและการคุ้มครอง สิทธิด้านสุขภาพ ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ๔ ประการ คือ (๑) ความพร้อมให้บริการ (Availability) (๒) การเข้าถึงได้ (Accessibility) ได้แก่ การไม่เลือกปฏิบัติ การเข้าถึงได้ทางกายภาพ เศรษฐกิจและข้อมูลข่าวสาร (๓) การเป็นที่ยอมรับ (Acceptability) โดยคำนึงถึงความสอดคล้องทางวัฒนธรรม และ (๔) คุณภาพ (Quality) (กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (The International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) อ้างโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๒. รัฐต้องเคารพสิทธิด้านสุขภาพของบุคคล และมีหน้าที่ปกป้องคุ้มครอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลได้รับสิทธิด้านสุขภาพโดยไม่เลือกปฏิบัติ ปฏิบัติตามพันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสุขภาพและด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี</p>	<p>- องค์การอนามัยโลกได้กำหนดหน้าที่ของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสิทธิด้านสุขภาพไว้ซึ่งสอดคล้องกับ ICESCR ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี โดยได้กำหนดว่า รัฐภาคีมีข้อผูกพันที่จะดัดแปลงและคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพโดยไม่เลือกปฏิบัติ มีขั้นตอนและเป้าหมายการดำเนินการที่ชัดเจน มีข้อมูลพื้นฐานในการเคารพ (Respect) ได้แก่ ไม่ปฏิเสธหรือจำกัดการเข้าถึงบริการด้านการป้องกันและรักษาสุขภาพอย่างเท่าเทียมกันของทุกคน รวมถึงนักโทษ ชนกลุ่มน้อย ฯลฯ ส่วนข้อผูกพันในการคุ้มครอง (Protect) ได้แก่ มีกฎหมายหรือมาตรการเพื่อป้องกันการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันในการดูแลสุขภาพและบริการด้านสุขภาพที่จัดโดยบุคคลที่สาม และข้อผูกพันในการทำให้บรรลุผล (Fulfill) ได้แก่ บรรลุสิทธิด้านสุขภาพไว้ในนโยบายและกฎหมายของประเทศ รวมถึงการนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคีอีกหลายฉบับ ซึ่งรับรองให้สิทธิด้านสุขภาพถือเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. บุคคลทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีความจำเพาะด้านสุขภาพ และกลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง สามารถเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ กฎหมายเกี่ยวกับระบบหลักประกันสุขภาพ พันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสุขภาพ และด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีนโยบาย มาตรการ กลไก และทรัพยากรในการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิดังกล่าวอย่างเหมาะสม</p>	<p>- เป้าหมายของสิทธิด้านสุขภาพที่สำคัญคือ การทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพและมีสุขภาพ การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพดี ได้รับอาหาร น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค สินค้าหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่เอื้อต่อสุขภาพ รวมถึงการอยู่อาศัยหรือทำงานในสภาวะแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพภาวะของบุคคล ปราศจากมลพิษหรือสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยสุขภาพแห่งชาติ กฎหมายหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยประกันสังคม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสุขภาพ และด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี โดยที่การคุ้มครองให้สามารถเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพนั้น รัฐมีหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการ กลไกและทรัพยากรที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิดังกล่าวอย่างเหมาะสม</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๒. บุคคลได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพ ที่เป็นไปตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐ คำประกาศสิทธิผู้ป่วย กฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพ ด้านสาธารณสุข หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ จริยธรรมทางการแพทย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิในการได้รับการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม ผู้ป่วย สิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณสุขอย่างเพียงพอที่จะมีความยินยอมว่าจะรับบริการหรือไม่ สิทธิของผู้ที่จะเข้าร่วมการวิจัยในมนุษย์ สิทธิในการทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตคนหรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย โดยบุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุข ผู้บริหารสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชน และสภาวิชาชีพด้านสุขภาพ จะต้องให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด</p>	<p>- สิทธิผู้ป่วยเป็นสิทธิด้านสุขภาพอย่างหนึ่งที่บุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุขที่ให้บริการสาธารณสุข และผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชน และสภาวิชาชีพด้านสุขภาพ จะต้องให้ความสำคัญและถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการแพทย์ เช่น การให้ความยินยอมที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าในกรณีการรับบริการสาธารณสุข สิทธิของผู้ถูกวิจัย หรือสิทธิในการทำหนังสือแสดงเจตนาปฏิบัติการรักษาเพื่อยุติการตายของผู้ที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต</p>
<p>๓. บุคคล ชุมชน และภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานด้านสิทธิด้านสุขภาพ โดยรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่างๆ ให้การสนับสนุน</p>	<p>- โดยทั่วไปแล้ว รัฐมักจะกำหนดสิทธิให้แก่บุคคลเป็นกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐ บุคคล ชุมชน และภาคส่วนต่างๆ สามารถริเริ่มการส่งเสริมสิทธิด้วยตนเองได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ แม้จะไม่มีผลในทางกฎหมายก็ตาม</p>

๔.๒ การสร้างเสริมสุขภาพ

ชื่อที่เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพซึ่งเป็องค์ประกอบสำคัญของพัฒนาระบบสุขภาพเพื่อให้เกิดสุขภาวะทั่วทั้งสังคมอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนบุคคล ครอบครัว ชุมชนและประชาชนกลุ่มต่างๆ ให้สามารถจัดการหรือพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและกลุ่มได้ รวมทั้งจัดการกับปัจจัยเสี่ยงที่กำหนดสุขภาพได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและพื้นที่</p>	<p>- ปัจจุบันการสร้างเสริมสุขภาพไม่ได้เป็นเพียงระบบย่อยของระบบสุขภาพ แต่เป็นองค์ประกอบสำคัญของพัฒนาระบบสุขภาพสู่เป้าหมายในภาพรวม ตามหลักการ “สร้างนำซ่อม” โดยรับผลจากการทำงานโดยป้องกัน ควบคุมโรค และปัจจัยคุกคามสุขภาพด้วย อันจะนำไปสู่การลดการเจ็บป่วย การพิการและการตายที่ไม่สมควรและลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ทั้งนี้นิยามการสร้างเสริมสุขภาพของประเทศไทยได้ขยายขอบเขตจากกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนบุคคล ชุมชน รวมถึงประชาชนกลุ่มต่างๆ เช่น คนพิการ คนสูงอายุ ให้สามารถจัดการหรือพัฒนาสุขภาพของตน ครอบครัว ชุมชนและกลุ่ม พัฒนาหรือยกระดับการจัดการกับปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ (Health Risk factors) ไปสู่การจัดการกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health: SDH) ทั้งด้านบวกและลบ (รายงานของคณะกรรมการปฏิรูประบบสาธารณสุข สภาปฏิรูปแห่งชาติ ระเบียบวาระที่ ๒๓ ระบบการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค หน้า ๘๒)</p>
<p>๒. การพัฒนาโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพต้องเกิดจากการทำงานร่วมกัน และเสริมพลังกันของทุกภาคส่วนตามแนวทาง “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” โดยนำประเด็นและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพมาประกอบในการกำหนดและตัดสินใจทางนโยบายทุกด้าน เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ</p>	<p>- การพัฒนาโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ ขณะเดียวกันสุขภาพแม้จะไม่ใช่เป้าหมายหลักของนโยบายสาธารณะทั้งหลาย ไม่ว่าทางสังคม เศรษฐกิจหรืออื่นๆ แต่ก็เป็นหนึ่งในผลพวงของนโยบายหรือโครงการพัฒนาด้วย การพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ใช่เฉพาะภาคส่วนสุขภาพเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการ “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” (Health in All Policies) ที่มุ่งให้เกิดการทำงานอย่างเป็นระบบร่วมกัน แบบเสริมพลัง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบทางสุขภาพที่เป็นอันตราย และให้เกิดนโยบายสาธารณะระหว่างภาคส่วนต่างๆ ที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพและความเป็นธรรมทางสุขภาพที่ดียิ่งขึ้น</p>

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. บุคคลได้รับการส่งเสริมสุขภาพและการพัฒนาทักษะสุขภาพส่วนบุคคลและชุมชนอย่างเหมาะสมกับสถานะความเป็นทางสุขภาพและมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพ ผ่านการสร้างและส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้เท่าทันด้านสุขภาพและมีพฤติกรรมด้านสุขภาพที่เหมาะสม</p>	<p>- ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ ขณะที่คนพิการเป็นกลุ่มประชากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตาม ซึ่งทั้งสองกลุ่มต่างมีความจำเป็นและต้องการรูปแบบการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชน สตรีผู้ด้อยโอกาสในสังคม และกลุ่มคนที่มีความจำเป็นทางสุขภาพจะต้องมีสิทธิได้รับการดูแลสุขภาพ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย อย่างไรก็ตาม การสร้างเสริมสุขภาพก็ควรเป็นไปตามแนวทางที่จะทำให้ประชาชนกลุ่มต่างๆสามารถจัดการสุขภาพของตน ครอบครัว ชุมชนและกลุ่มได้ ซึ่งควรใช้ภารกิจหนึ่งตามกรอบแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรออตตาวา คือ การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารสุขภาพเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันตนเองด้วย</p>
<p>๒. ชุมชนมีศักยภาพในการเรียนรู้และจัดการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนได้ด้วยตนเอง ผ่านการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ โดยมีชุมชนเป็นฐาน ภายใต้การสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาคส่วนอื่นๆ และมีความเข้มแข็งและการจัดการตนเองอย่างยั่งยืน</p>	<p>- ชุมชนทุกประเภท ทั้งชุมชนชนบท ชุมชนเมือง และชุมชนเชิงความสัมพันธ์แบบอื่นๆ เป็นฐานสำคัญของการจัดการตนเองในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการจัดการภัยคุกคามสุขภาพได้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรในทุกกระดับผ่านกิจกรรมสำคัญในชุมชน เช่น การจัดการกองทุนสุขภาพตำบล ระบบสวัสดิการชุมชน การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ร่วมแห่งชาติ ว่าด้วยระบบสุขภาพะชุมชน</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๓. สิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมของชุมชนทุกรูปแบบได้รับการพัฒนาให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี โดยการดำเนินงานของชุมชนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคส่วนอื่นๆ</p>	<p>- พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ บัญญัติให้บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ซึ่งชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการขยายตัวของชุมชนเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการสนับสนุนจากรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมจึงควรร่วมกันพัฒนาสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชนตนเอง เป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถใช้ส่งเสริมสุขภาพได้ เช่น ลานกีฬา สนามกีฬา ลานออกกำลังกาย สวนสาธารณะ สนับสนุนการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน (Universal design) ที่ครอบคลุมถึงคนพิการและคนสูงอายุ</p>
<p>๔. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับดำเนินการกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพครอบครัวเป็นสำคัญ การสร้างเสริมสุขภาพที่ครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบสุขภาพและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ การดำรงไว้ซึ่งฐานทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาศักยภาพด้านสุขภาพให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและประชาชนกลุ่มต่างๆ รวมถึงการดูแลเอาใจใส่ และการปรับปรุงระบบบริการสาธารณสุขที่เอื้อต่อ</p>	<p>- การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวเป็นไปตามกรอบคิดที่เน้นการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจ ๕ ประการ ตามกรอบแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรออกตาวา ได้แก่ ๑) สร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ๒) สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ๓) เสริมสร้างกิจกรรมของชุมชนให้เข้มแข็ง ๔) พัฒนาทักษะส่วนบุคคล และ ๕) ปรับเปลี่ยนบริการสุขภาพเพื่อสนับสนุนให้บุคคล ชุมชน ประชาชนกลุ่มต่างๆ มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการระบบสร้างเสริมสุขภาพโดยตนเองได้ ขณะที่หน่วยงานรัฐส่วนกลางมีบทบาททางนโยบาย มาตรการ และการจัดระบบงบประมาณสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพของระบบ</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๕. นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และมีหลักฐานสนับสนุนถึงความเชื่อได้นั้น ได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น โดยสามารถตอบสนองต่อการจัดการกับปัญหาสุขภาพใหม่ ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ และความต้องการของภาคส่วนต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการของสังคม รวมถึงตอบสนองต่อการของทุกกลุ่มวัย ตลอดจนกลุ่มคนที่มีภาวะเฉพาะทางสุขภาพ</p>	<p>- การสร้างเสริมสุขภาพเป็นการส่งเสริมการพัฒนาบุคคล ชุมชนและประชาชนกลุ่มต่างๆให้มีศักยภาพในการดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งปัญหาทางสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามพัฒนาการของสังคม ภาวะทางสุขภาพ เทคโนโลยีและปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องสนับสนุนให้มีการพัฒนาโลกา วิธีการใหม่ๆที่เป็นนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อปัญหาใหม่ๆ และต่อความต้องการของภาคส่วนต่างๆที่หลากหลาย และมีผลวัด ทั้งนวัตกรรมระดับมาตการ การปฏิบัติการและกิจจการสังคม ทั้งนี้ นวัตกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้สนับสนุน</p>
<p>๖. กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะทุกระดับ นำแนวทาง “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” ไปบูรณาการสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยทุกภาคส่วนมีความเข้าใจเรื่อง “สุขภาพ” ในมิติที่กว้างขึ้นและตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบทางสุขภาพจากนโยบายสาธารณะ</p>	<p>- การสื่อสารสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพในมิติที่กว้าง ตามคำจำกัดความใน พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ และทิศทางระบบสุขภาพ “สร้างนำซ่อม” จะช่วยขยายความเข้าใจในหลักการเรื่อง “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” ข้ามไปยังภาคส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกภาคสุขภาพ ทำให้สามารถนำหลักการดังกล่าวไปแปลงสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลในการสร้างเสริมสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม (Participatory Healthy Public Policy Process: PHPPP)</p>

๕.๓ การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ

ชื่อ/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการดำรงชีวิตอยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และได้รับการป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพอย่างมีมาตรฐานและทันต่อสถานการณ์ โดยถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมของทุกภาคส่วนในทุกระดับ</p>	<p>- สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์คือ มนุษย์พึงได้ดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี และได้รับการคุ้มครองอย่างทั่วถึงเพื่อสิทธิขั้นอย่างมีมาตรฐาน ทั้งนี้ การคุ้มครองให้เกิดสิทธิดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และบุคคล</p>
<p>๒. การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ ซึ่งปัจจัยและระบบต่างๆ ที่อาจมีส่วนกำหนดสภาพแวดล้อม การจัดการในเรื่องนี้จึงต้องใช้มาตรการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันสุขภาพ โดยใช้มาตรการเชิงรุกที่มีธรรมชาติสากล รวมทั้งต้องสร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชนและสังคมเป็นสำคัญ</p>	<p>- การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ ต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยและระบบต่างๆ ที่อาจมีส่วนกำหนดสภาพแวดล้อม การจัดการในเรื่องนี้จึงต้องใช้มาตรการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันไว้ก่อน และต้องดำเนินการอย่างมีธรรมชาติสากล ที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมทั้งต้องเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ให้สามารถจัดการสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อสุขภาพของชุมชนได้โดยตนเองด้วย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงดุลยภาพของการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ บนพื้นฐานของการสร้างวิถีชีวิตที่มีแต่มีผล รู้จักพอประมาณ ไม่หลงไปตามกระแสการบริโภคนิยม หลีกเลียงและลดพฤติกรรมการเสี่ยงต่อสุขภาพ เน้นการพัฒนาแบบยั่งยืน</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๓. การบริหารจัดการระบบการป้องกันและควบคุมโรค และปัจจัยที่คุกคามสุขภาพจะต้องรวมถึงการมีระบบเผื่อสำรอง ที่ใช้พื้นที่เป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยหน่วยงานรัฐมีนโยบายและ/หรือมาตรการในการสนับสนุนด้านต่างๆอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่</p>	<p>- การบริหารจัดการระบบการป้องกันและควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพ ต้องมุ่งสู่เป้าหมายของการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้พื้นที่สามารถจัดการระบบที่ตอบสนองความจำเป็นด้านสุขภาพได้ด้วยตนเอง โดยหน่วยงานส่วนกลางควรปรับบทบาทในการสนับสนุนเชิงนโยบาย มาตราฐานจัดระบบงบประมาณสนับสนุนในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบป้องกันและควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพ</p>
<p>๔. มีการนำกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพที่ใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์หรือองค์ความรู้ที่ใช้อย่างรอบคอบและรอบด้านมาใช้ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ โดยมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม</p>	<p>- การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เป็นสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนานโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน และวิถีชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม บนพื้นฐานความเป็นธรรม (equity) ลดความไม่เท่าเทียมกันด้านสุขภาพ โดยกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ต้องมีการใช้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างเหมาะสม</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก ความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรค ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพในระดับพื้นที่ ผ่านการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ</p>	<p>- เพื่อให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการพัฒนาสุขภาพของตนเองและชุมชน โดยการทำงานร่วมกันของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม วิชาการ ชุมชน ผ่านกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณสุขระดับสุขภาพ</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๒. ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และ/หรือให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยมีสิทธิร้องขอให้มีการประเมินและมีส่วนร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสม และส่งผลดีต่อสุขภาพ</p>	<p>- การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมโดยยึดหลักประชาธิปไตย ความเป็นธรรม เป็นการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของพื้นที่ เพื่อการตัดสินใจที่ป็นทางเลือกที่สุจริตร่วมกันและเป็นทางเลือกที่มีผลดีต่อสุขภาพของประชาชนอย่างแท้จริง</p>
<p>๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการนำกระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และติดตามเฝ้าระวังหรือตรวจสอบให้ผู้ดำเนินงานทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชนดำเนินการด้วยความรับผิดชอบ</p>	<p>- เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำใช้กระบวนการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในการกำกับดูแลนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ในพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพตั้งแต่ต้นทาง</p>

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๔. การประเมินผลกระทบบ้านสุขภาพเพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะ มีการกำหนดขอบเขตเรื่องสุขภาพ ในมิติที่กว้าง เชื่อมโยงกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงศักยภาพในการรองรับของพื้นที่ โดยมีการใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพและหลักฐานเชิงประจักษ์ อย่างเหมาะสมจากหลากหลายสาขาวิชา รวมถึง องค์ความรู้ที่ยึดสัมพันธ์กับบริบทของชุมชน</p>	<p>- การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพที่รอบคอบและรอบด้าน ครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และ/หรือการประเมินศักยภาพในการรองรับพื้นที่ (Carrying capacity) จะนำไปสู่การพัฒนา นโยบาย สาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ ทั้งสำหรับนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมระดับพื้นที่ไปจนถึงนโยบายสาธารณะ ระดับชาติหรือระหว่างประเทศ</p>
<p>๕. มีกลไกบริหารจัดการในการป้องกันและควบคุมโรค และปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ ที่มีองค์ประกอบจาก ทุกภาคส่วน ทำหน้าที่สร้างการมีส่วนร่วมและ บูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลไกจัดการ ระบบสุขภาพในระดับเขต จังหวัด อำเภอ และตำบล</p>	<p>- จากหลักการสำคัญที่ให้การบริหารจัดการระบบการป้องกันและควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพ ใช้พื้นที่เป็น ศูนย์กลาง ซึ่งจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกในพื้นที่ที่ต้องมีบทบาทที่ชัดเจนในระบบดังกล่าว ตัวอย่างเช่น กลไกระบบสุขภาพอำเภอ และมีการทำงานร่วมกัน เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยมุ่งให้เกิดการบริหารจัดการ ระดับจังหวัด โดยหน่วยงานส่วนกลางมีบทบาททางนโยบาย กฎหมายและการกำกับระดับชาติ และให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการปฏิบัติการ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน</p>
<p>๖. มีระบบข้อมูลข่าวสารและศูนย์เฝ้าระวังเพื่อ การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ และมีทีมเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว ที่มีสมรรถนะและทำงาน เกื้อหนุนเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ สอดคล้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ</p>	<p>- การป้องกันและควบคุมโรคและปัจจัยที่คุกคามสุขภาพจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลข่าวสารและศูนย์เฝ้าระวัง (Center of Disease Control) ที่ทำงานได้อย่างรวดเร็วและเท่าทันสถานการณ์ ในระดับพื้นที่จึงต้องมีทีมเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team: SRRRT) ที่ทำงานเกื้อหนุนเชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ นอกจากนี้ต้องมีคำชี้แจงถึงความเข้มแข็งในการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับโลกโดยนำกฎอนามัยระหว่าง ประเทศ (International Health Regulations: IHR) มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้วย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๗. มีกลไกระดับชาติที่ทำหน้าที่บูรณาการทุกภาคส่วนในการจัดการและพัฒนากระบวนการป้องกันและควบคุมโรค ปังจัยเสียงด้านสุขภาพ และปังจัยที่คุกคามสุขภาพต่างๆ รวมถึงปังจัยคุกคามที่เกิดจากการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศด้วย</p>	<p>- ให้มีกลไกระดับชาติที่ทำหน้าที่บูรณาการทุกภาคส่วนในการจัดการ พัฒนา และติดตามภาพรวมของระบบการป้องกันและควบคุมโรคและปังจัยที่คุกคามสุขภาพ โดยต้องมีการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับการทำงานตามบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ความตกลงระหว่างประเทศ ระบบบริหารการเงินการคลังที่เอื้ออำนวยต่อการขยายขอบเขตการทำงานของหน่วยงานทุกระดับ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาศักยภาพและติดตามผลการดำเนินงานของกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>

๔.๔ การบริการสาธารณสุขและภาวะสร้างหลักประกันคุณภาพ

หัวข้อ/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. การบริการสาธารณสุขต้องมุ่งสู่การมีสุขภาพดีอย่างถ้วนหน้า ครอบคลุมต่อความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่ม และสามารถดูแลสุขภาพประชาชนได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย รวมทั้งเชื่อมโยงการจัดทางด้านสุขภาพในมิติต่างๆ เข้าด้วยกันได้อย่างเป็นองค์รวม</p>	<p>- การออกแบบการให้บริการสาธารณสุขจะต้องเป็นไปในลักษณะที่เอื้อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้ และการดูแลสุขภาพจะต้องครอบคลุมตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนกระทั่งถึงตะกอน โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงมิติทางกาย จิต ปัญญาและสังคมเข้าด้วยกันในทุกขณะที่ใช้บริการ</p>
<p>๒. การจัดระบบบริการสาธารณสุขต้องให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการได้รับการบริการที่มีคุณภาพ โดยมีการบริหารระบบการเงินการคลังที่แยกระหว่างผู้ซื้อบริการกับผู้ให้บริการ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับระบบการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพของประเทศเพื่อความยั่งยืนของระบบสุขภาพ</p>	<p>- บุคคลต้องได้รับบริการสาธารณสุขความจำเป็นด้านสุขภาพ โดยไม่มีการแบ่งแยกตามฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพทางกาย ความพิการ เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องบริหารระบบการเงินการคลังที่แยกระหว่างผู้ซื้อบริการกับผู้ให้บริการอย่างชัดเจน และมุ่งปฏิรูปโรงพยาบาลภาครัฐให้เป็นโรงพยาบาลในกำกับของรัฐด้วย</p>
<p>๓. การจัดระบบบริการสาธารณสุขต้องเน้นความร่วมมือและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและภาคส่วนอื่นๆ ทั้งนี้ ต้องเร่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างจริงจัง ทั้งในระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิและตติยภูมิ</p>	<p>- ด้วยข้อจำกัดของภาครัฐในการให้บริการสาธารณสุขอย่างถ้วนหน้า จึงต้องเร่งส่งเสริมและสนับสนุนรูปแบบการดำเนินงานต่างๆ ที่เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้มากขึ้นในทุกกระดับ เพื่อให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงสถานะทางการเงินของประเทศและเกิดการระดมการใช้จ่ายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า จึงจะสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชนได้อย่างยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อประชาชน</p>

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๔. การบริการสาธารณสุขต้องมีคุณภาพและความปลอดภัย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ จริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ คำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง</p>	<p>- การให้บริการสาธารณสุขต้องมีการสร้างหลักประกันคุณภาพและความปลอดภัย โดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง เป็นบริการที่มีการเอื้ออาทรและสร้างความรู้ให้ผู้ใช้บริการและผู้รับบริการ</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย โดยมีหน่วยบริการประจำของตน ทำหน้าที่ดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิ และมีบริการเชื่อมโยงการดูแลผู้ป่วยในสถานบริการสาธารณสุขแต่ละระดับอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้รับการรับและส่งต่อเพื่อรับบริการในสถานบริการสาธารณสุขระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม</p>	<p>- เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณลักษณะของระบบบริการสาธารณสุขที่ดี จำเป็นต้องมีหน่วยบริการประจำทำหน้าที่ในระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับ และต้องทำหน้าที่ประสานการดูแลผู้ป่วยในแต่ละระดับด้วย นอกจากนี้ การมี “หน่วยบริการประจำของตน” จะส่งผลให้การดูแลสุขภาพมีความสอดคล้องกับการจัดการทางการเงินการคลังอีกด้วย ทั้งนี้ คุณลักษณะของระบบบริการสาธารณสุขที่ดี ควรคำนึงถึง ความปลอดภัย ทันเวลา มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ/คุณค่า เป็นธรรม และมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในการจัดบริการสาธารณสุข (Institute of Medicine 2001)</p>
<p>๒. ประชาชนได้รับชุดสิทธิประโยชน์พื้นฐานที่ครอบคลุม การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเท่าเทียมกันตามความจำเป็นด้านสุขภาพด้วยมาตรฐานเดียวกัน โดยมีระบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจที่จะใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพอย่างเหมาะสม ทั้งการประเมินด้านความคุ้มค่าและการประเมินความพร้อมในการจัดการก่อนนำมาใช้ในวงกว้าง</p>	<p>- การได้รับชุดสิทธิประโยชน์พื้นฐาน หมายถึง อย่างน้อยทุกคนจะได้รับชุดสิทธิประโยชน์พื้นฐานในระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐเหมือนกันในกรณีที่มีความเจ็บป่วยเหมือนกัน ซึ่งเป็นไปตามหลักความเป็นธรรมทางสุขภาพ แต่ทั้งนี้อาจจะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแต่ละระบบหลักประกันสุขภาพ</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๓. ระบบบริการสาธารณสุขมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพและการดำรงชีวิตของประชาชนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งผู้ใช้บริการผู้ใช้บริการและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ มีความสุขและมีคามพึงพอใจ</p>	<p>- อ้างอิงแนวคิดเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพขององค์การอนามัยโลก ที่ให้ความสำคัญกับการมีสุขภาพดี ระบบสุขภาพสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน และเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจ่ายเงิน (ข้อมูลจาก World Health Report 2000)</p>
<p>๔. ระบบบริการสาธารณสุขสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพที่เป็นการเฉพาะ โดยใช้ศักยภาพและความร่วมมือของตัวผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชนอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงกับสถานบริการสาธารณสุข เช่น ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน ระบบการดูแลระยะยาวในคนสูงอายุ คนพิการและผู้ป่วยเรื้อรัง การดูแลแบบประคับประคอง การดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต</p>	<p>- ผู้ป่วยที่เป็นประชากรกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้ป่วยฉุกเฉิน คนสูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรครีรัง ผู้ป่วยในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต มีปัญหาหรือประเด็นทางสุขภาพที่แตกต่างจากผู้ป่วยด้วยโรคเฉียบพลันทั่วไป (Acute illnesses) จึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบบริการสาธารณสุขที่จำเพาะและเหมาะสมกับธรรมชาติของปัญหาสุขภาพเหล่านั้นในทุกระดับ เช่น จัดให้มี Chronic care, Long-term care / Elderly care, Palliative care, End-of-life care</p>
<p>๕. ระบบบริการสาธารณสุขมีประสิทธิภาพในการกระจายและการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า มีระบบการสร้างหลักประกันคุณภาพและระบบบริหารความเสี่ยงของการดูแลสุขภาพในสถานบริการสาธารณสุขทุกประเภทและทุกระดับ รวมทั้งมีระบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจในการใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพอย่างเหมาะสม</p>	<p>- ระบบบริการสาธารณสุขต้องมีระบบการสร้างหลักประกันคุณภาพและระบบบริหารความเสี่ยงเพื่อจัดการกับความไม่แน่นอน รวมถึงต้องมีระบบที่มีความเป็นกลางในการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ ทั้งด้านความคุ้มค่าและความพร้อมในการจัดการก่อนนำมาใช้ในวงกว้าง ตลอดจนกำกับติดตามให้เกิดการใช้ที่เหมาะสม ทั้งนี้ ควรสนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน (Public and Private Partnership) เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในทุกระดับอย่างคุ้มค่า</p>

ข้อชี้/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๖. สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับมีระบบให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการ และมีระบบให้คำปรึกษาระหว่างสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานที่ประสานงานกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างหน่วยบริการประจำกับหน่วยบริการที่รับส่งต่อ</p>	<p>- เพื่อให้เห็นความจำเป็นของการประสานและบูรณาการกันของหน่วยบริการประจำ หน่วยบริการที่รับส่งต่อ สถานบริการสาธารณสุขในระดับต่างๆ รวมถึงการให้คำปรึกษากับผู้รับบริการ เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ</p>
<p>๗. ระบบบริการสาธารณสุขไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงยั่งยืนในมิติต่างๆ ที่รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น ยาชีววัตถุ และสมุนไพรในประเทศ</p>	<p>- ในปัจจุบัน ประเทศไทยต้องพึ่งพาเทคโนโลยีทางการแพทย์ส่วนใหญ่จากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านยา ดังนั้น จึงต้องส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในด้านนี้ให้มากขึ้น โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่มีนวัตกรรมด้วยความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถที่จะเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีที่จำเป็น เพื่อให้ระบบบริการสาธารณสุขของประเทศพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง</p>
<p>๘. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณสุขทุกระดับ ทั้งในระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิและตติยภูมิ โดยมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนระบบหลักประกันสุขภาพ โดยเฉพาะการเป็นเครือข่ายในระบบบริการปฐมภูมิ เพื่อบริหารจัดการระบบสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่และควรมีการบูรณาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ</p>	<p>- การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับศักยภาพ จะทำให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทำให้ระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในที่สุด โดยรัฐต้องจัดระบบและกลไกกำกับดูแลทั้งด้านคุณภาพ มาตรฐานและราคาค่าบริการที่เหมาะสม</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๙. มีระบบและกลไกที่มีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วนทำหน้าที่กำกับดูแลด้านคุณภาพมาตรฐานของการให้บริการควบคู่ไปกับการดูแลค่าบริการของสถานบริการสาธารณสุขให้มีความเหมาะสม</p>	<p>- เพื่อให้มีกลไกที่เหมาะสมทำหน้าที่ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านคุณภาพของการให้บริการและราคาค่าบริการที่เหมาะสมและเป็นธรรม</p>
<p>๑๐. มีระบบบริการสาธารณสุขที่คำนึงถึงมนุษยธรรมเป็นหลัก สามารถรองรับความต้องการด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้นของผู้รับบริการชาวต่างชาติได้ โดยมีความเป็นธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อระบบบริการสาธารณสุขสำหรับคนไทย</p>	<p>- จากแนวโน้มสถานการณ์การเคลื่อนย้ายของคนต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งกลุ่มแรงงานต่างด้าว กลุ่มเพื่อนบ้านจากภูมิภาคอาเซียน และกลุ่มชาวต่างชาติที่เดินทางมาใช้บริการสาธารณสุขตามนโยบายการเป็นศูนย์กลางการแพทย์นานาชาติ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบบริการสาธารณสุข ดังนั้น จึงต้องวางระบบรองรับที่คำนึงถึงมนุษยธรรมเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับระบบการจัดบริการที่คำนึงถึงความ เป็นธรรมและผลกระทบต่อผู้รับบริการชาวไทยด้วย</p>

๔.๕ การส่งเสริม สนับสนุน การใช้และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและกรรมวิธีทางเลือกอื่น

ชื่อพื้นที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอื่น ควรเป็นระบบสุขภาพที่สำคัญระบบหนึ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการยอมรับ โดยพัฒนาต่อยอดจากฐานเดิมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านบุคลากร งบประมาณและวิชาการ โดยให้ความสำคัญทั้งในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้อยู่ในวิถีชีวิตคนไทย</p>	<p>- ที่ผ่านมามีการพัฒนาการแพทย์ในแต่ละระบทย่อยยังได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการแพทย์เหล่านี้ได้รับการส่งเสริมมาต่อยกว่าการแพทย์กระแสหลักหรือระบบการแพทย์แผนปัจจุบันมาก นอกจากนี้ยังมีความชัดเจนว่า ที่ผ่านมามีการส่งเสริมด้านการศึกษาพยาบาลหรือการดูแลสุขภาพมากกว่าการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคต่างๆ</p>
<p>๒. ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกอื่น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย</p>	<p>- เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกอื่นยังมีข้อด้อยในด้านความน่าเชื่อถือ เมื่อเทียบกับทางการแพทย์แผนปัจจุบัน ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ด้วยหลักฐานทางวิชาการเพื่อสร้างการยอมรับให้เกิดการใช้ประโยชน์ให้มากขึ้น ที่ผ่านมา รัฐให้การสนับสนุนการพัฒนาโดยเน้นการจัดการจัดบริการให้มีความครอบคลุมพื้นที่ โดยใช้องค์ความรู้ดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ ในระยะต่อไปจะต้องสนับสนุนการวิจัยและการจัดการความรู้ให้มากขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนา
<p>๓. ประชาชนมีสิทธิเลือกใช้และเข้าถึงบริการทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือกอื่น และการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม และมีความปลอดภัย</p>	<p>- เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีทางเลือกในการใช้บริการทางการแพทย์อื่นที่ไม่มีใช้การแพทย์กระแสหลักได้อย่างเหมาะสม และได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยจากบริการบริโภคและใช้บริการดังกล่าว</p>
<p>๔. ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน ไทย และสมุนไพรไทย ต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมในทุกกระดับ โดยไม่มีกลไกการคุ้มครองตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับสากล</p>	<p>- ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านไทยเป็นมรดกด้านทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ ที่ผ่านมากการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยยังขาดการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้ชุมชน สังคม ชาติการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อีกทั้งการสร้างบทบาทเชิงรุกของไทยในเวทีเจรจาระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้นยังไม่มี การดำเนินการที่เป็นระบบ ดังนั้น จะต้องมีการจัดการความรู้ในทุกระดับ เพื่อที่จะได้มีหลักฐานยืนยันการเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของประเทศไทย เพื่อป้องกันการถูกละเมิดในทุก ระดับ โดยเฉพาะในระดับนานาชาติ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพรวมทั้งการนำไปพัฒนาต่อยอดต่อไปได้</p>
<p>๕. การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพในบริบทของชุมชน ต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชน ระบบนิเวศ และมีเป้าหมายสู่การพึ่งพาตนเอง ด้านสุขภาพทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จังหวัด และประเทศ โดยรัฐต้องสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชนให้มีอิสระในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน</p>	<p>- การพัฒนาในบริบทของชุมชนนั้น หากเป็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนการพึ่งพาตนเองได้นอกจากจะลดภาระการบริการโดยภาครัฐและส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในทุกระดับแล้ว ยังเสริมศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ที่ทำให้สุขภาพจิตเข้มแข็งอีกด้วย</p>

ชื่อ/เนื้อหา	เจตนา/มณ
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง ด้านสุขภาพ และมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนา และภาวะใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ความเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชุมชน รวมถึงสามารถ จัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนได้ด้วยตนเอง</p>	<p>- เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการข้อที่ ๕ คือ “การพัฒนาจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชน” ดังนั้นการจัดบริการใดๆ จะต้องกระทำโดยชุมชน รวมทั้งต้องเน้นการกระจายอำนาจไปยังพื้นที่ อย่างไรก็ตามในการควบคุมดูแลวิชาชีพยังคงต้อง รวมศูนย์อำนาจ</p>
<p>๒. รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน และส่งเสริมระบบการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกอื่น ให้มี คุณภาพและมาตรฐานควบคู่ไปกับระบบบริการ การแพทย์แผนปัจจุบัน โดยสนับสนุนการพัฒนา บุคลากร จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ อย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมถึงพัฒนาระบบที่เอื้อให้ ประชาชนมีความรู้และมีสิทธิตัดสินใจในการเลือกใช้บริการได้</p>	<p>- เพื่อให้มีองค์กรแกนหลักที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องนี้ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสม ที่สุดในระดับพื้นที่ และรัฐหรือหน่วยงานในส่วนกลางจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนในทุกๆ ด้านเพื่อให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนงานต่อไปได้</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๓. มีระบบและกลไกที่เข้มแข็งในการคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรค การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านในทุกระดับ เพื่อพิทักษ์รักษาให้เป็นภูมิปัญญาของชาติต่อไป รวมทั้งสนับสนุนงานวิจัยเพื่อให้สามารถพัฒนาให้เกิดการเผยแพร่และใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นได้</p>	<p>- เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการข้อที่ ๔ ที่เน้นการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสมุนไพรรักษาโรค เพื่อไม่ให้เกิดความวิตกกังวลและองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยได้รับการสืบทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาต่อยอดที่สามารถสืบค้นที่มาและนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์ได้เพิ่มขึ้น</p>
<p>๔. มีรายการยาไทยและยาพัฒนาจากสมุนไพรรักษาโรคแห่งชาติเพิ่มขึ้นและได้รับการส่งเสริมให้ใช้ในระบบบริการสาธารณสุขอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีระบบและกลไกที่เข้มแข็งในการพัฒนาระบบยาไทยควบคู่ไปกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบเพื่อเพิ่มการพึ่งตนเองด้านยาของประเทศไทยมากขึ้น</p>	<p>- เพื่อให้เห็นเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้มีและใช้ประโยชน์จากยาไทยและยาพัฒนาจากสมุนไพรรักษาโรคในระบบบริการสาธารณสุข และมีกลไกที่เข้มแข็งสำหรับการพัฒนาสมุนไพรและยาพัฒนาจากสมุนไพรรักษาโรคอย่างยั่งยืนเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิจัยสรรพคุณ เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองด้านยาของประเทศไทย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๕. มีกลไกบูรณาการระดับชาติ ที่ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ทำหน้าที่วางแผนยุทธศาสตร์ กำกับดูแลทิศทาง นโยบาย และสนับสนุน การขับเคลื่อนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ ทั้งการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและ การแพทย์ทางเลือกอื่น โดยสนับสนุนให้ ภาคประชาสังคมเข้มแข็งในการร่วมขับเคลื่อน แผนยุทธศาสตร์กับภาคส่วนอื่นๆ และสนับสนุนให้ กลไกวิชาการที่เข้มแข็ง เป็นอิสระและมีความเป็นกลาง เพื่อส่งเสริมการวิจัย จัดการความรู้ และนำไป พัฒนาการบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ</p>	<p>- เพื่อให้มั่นใจได้ว่ามีกลไกระดับชาติที่ชัดเจนในการวางแผนยุทธศาสตร์ กำกับดูแลทิศทาง นโยบาย และสนับสนุน การขับเคลื่อนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพโดยมีภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและทำงานเชิงรุก</p>

๕.๒ การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

ชื่อ/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. ผู้บริโภคต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพอย่างน้อย ๘ ประการ ได้แก่</p> <p>(๑) สิทธิที่จะเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน รวมถึงปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต</p> <p>(๒) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพ ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน เป็นธรรม และมีความปลอดภัย</p> <p>(๓) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากกาโฆษณาส่งเสริมการขายที่ผิดจริยธรรม ชวนเชื่อ และการกลวงเกินจริง</p> <p>(๔) สิทธิในการเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพในรูปแบบและราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพและเป็นธรรม</p> <p>(๕) สิทธิใ้การรวมกลุ่มผู้บริโภค และจัดตั้งกลุ่มองค์กรเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น และมีบทบาทร่วมในการตัดสินใจในประเด็นเชิงนโยบาย แผน และการดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค</p>	<p>- เป็นการกำหนดสิทธิด้านสุขภาพของผู้บริโภคทั้งด้านคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย และความเป็นธรรมในการบริโภค รวมถึงได้รับการคุ้มครองเมื่อเกิดความเสียหายจากการบริโภคผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ โดยปรับจากสิทธิผู้บริโภคของสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค และเป็นไปตามหลักการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ รวมถึงพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ</p>

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>(๖) สิทธิในการร้องเรียน และสิทธิในการได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายจากการบิน</p> <p>(๗) สิทธิในการได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องอย่างเพียงพอ และทันสถานการณ์ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการสุขภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค</p> <p>(๘) สิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมด้านบริโภคศึกษา และส่งเสริมพลังอำนาจของผู้บริโภคตามแนวทางการบริโภคที่ยั่งยืน</p>	
<p>๒. ระบบคุ้มครองผู้บริโภคต้องเป็นไปเพื่อการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานใน ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) การสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมศักยภาพของผู้บริโภค (๒) การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงและครบถ้วนเพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจได้อย่างรู้เท่าทัน (๓) การจัดให้มีกลไกเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบสินค้าและบริการในแต่ละระดับ</p>	<p>- เพื่อวางหลักการของระบบคุ้มครองผู้บริโภคในการที่จะปกป้องและคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>(๔) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้บริโภค องค์การ ผู้บริโภคและเครือข่ายในการคุ้มครองผู้บริโภค อย่างจริงจัง</p> <p>๓. ผู้บริโภคต้องมีความเข้มแข็ง ตระหนัก รู้เท่าทัน สามารถพิทักษ์สิทธิของตนเอง รวมถึงมีการรวมกลุ่ม เพื่อปกป้องการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่างๆ โดยเป็น หน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งนี้ การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคต้องปลอดจากการแทรกแซงใดๆ</p>	<p>- เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริโภคให้เข้มแข็ง มีความรู้เท่าทัน โดยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ การให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นจริงและครบถ้วน และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังในการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ ทั้งนี้ รัฐมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง และครบถ้วน และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังในการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภคด้วยตนเอง</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ มีความปลอดภัย อย่างเป็นธรรม เท่าเทียม และทั่วถึง รวมถึงได้รับการปกป้องและคุ้มครองสิทธิ ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรี คนสูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาสในสังคมได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษตามสิทธิที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>- เป็นไปตามเจตนาารมณ์ตามหลักการสำคัญข้อ ๑ และเด็ก เยาวชน สตรี คนสูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาส ในสังคมเป็นกลุ่มบุคคลที่มีข้อจำกัดมากกว่าบุคคลทั่วไป สมควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษจากระบบการคุ้มครองผู้บริโภค</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๒. ผู้บริโภค องค์กรผู้บริโภคและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีการรวมกลุ่มกัน และได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพให้สามารถแสวงหาข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง สามารถเข้าถึงสิทธิของผู้บริโภคได้ไม่ทุกระดับ สามารถเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบสินค้าและบริการ รวมทั้งติดตามกฎหมายและนโยบายที่อาจมีผลกระทบต่อระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ เด็ก เยาวชน สตรี คนสูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาสในสังคม ต้องได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย</p>	<p>- เป็นไปตามเจตนาารมณ์ตามหลักการสำคัญข้อ ๓</p>
<p>๓. ผู้ประกอบการมีแนวปฏิบัติทางธุรกิจที่ดี ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมธรรมาภิบาล และการมีจริยธรรม ประกอบธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค</p>	<p>- ผู้ประกอบการสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริงได้ ด้วยการประกอบกิจการที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ ควรมีการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีหรือกำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมของธุรกิจประเภทต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพของผู้บริโภคด้วย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๔. มีการบูรณาการงานคุ้มครองผู้บริโภคของทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรผู้บริโภค และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีระบบการจัดการข้อมูลข่าวสารและความรู้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่ถูกต้อง เข้าถึงได้ครบถ้วน ทันต่อสถานการณ์ และมีการจัดการสื่อสารเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เหมาะสม ทว่าถึงโดยสนับสนุนการใช้เครือข่ายสื่อมวลชนในการคุ้มครองผู้บริโภค และมีการทบทวนปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน</p>	<p>- เนื่องจากปัญหาในงานคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบันมีความซับซ้อน มีปัญหามากขึ้นในทุกระดับ จึงต้องสานพลังทุกภาคีเครือข่ายให้ทำงานเสริมพลังซึ่งกันและกัน โดยต้องจัดการระบบข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้ รวมถึงปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่มีความซ้ำซ้อน มีข้อจำกัดและอาจยังไม่สอดคล้อง จึงควรมีการทบทวนให้กฎหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน</p>
<p>๕. มีระบบหรือกลไกสำหรับการร้องเรียน ใกล้เคียงและชัดเจนความเสียหายอย่างเป็นธรรม ที่เข้าถึงได้ง่ายหลายช่องทาง รวมทั้งมีกองทุนช่วยเหลือความเสียหายที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือบริการสุขภาพ</p>	<p>- เพื่อให้ผู้บริโภค มีช่องทางร้องเรียนหลายช่องทาง มีความสะดวกในการร้องเรียน และได้รับการพิจารณาชดเชยความเสียหายอย่างเป็นธรรม</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๖. มีกลไกดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพที่สำคัญ ๒ กลไก ได้แก่ (๑) องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีการบริหารจัดการแบบองค์กรอิสระภายใต้การกำกับของรัฐ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล และ (๒) องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นกลไกภาคผู้บริโภคซึ่งมีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายกฎหมายหรือมาตรการในการคุ้มครองผู้บริโภค และทำหน้าที่สร้างความเข้มแข็งแก่ผู้บริโภค รวมถึงเฝ้าระวังเพื่อหนุนเสริม ตรวจสอบ หรือถ่วงดุลการทำหน้าที่ของกลไกรัฐอย่างสร้างสรรค์</p>	<p>- เพื่อให้มีกลไกการดำเนินงานที่เสริมพลังกันทั้งกลไกภาครัฐและภาคผู้บริโภค โดยกลไกภาครัฐควรมีการบริหารจัดการแบบองค์กรอิสระภายใต้การกำกับของรัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดการแทรกแซงใดๆ ส่วนกลไกภาคผู้บริโภคที่เกิดจากความร่วมมือกันของหลายภาคส่วน มีความเป็นอิสระ ทั้ง ๒ กลไกทำหน้าที่หนุนเสริม ตรวจสอบ หรือถ่วงดุลอย่างสร้างสรรค์ เพื่อปกป้องและคุ้มครองผู้บริโภค</p>

๔.๗ การสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. ความรู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพและการพัฒนาสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีกลไกทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ที่ทำหน้าที่สนับสนุนและดำเนินการสร้างความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม พื้นที่และชุมชน เพื่อให้ระบบสุขภาพของไทยสามารถจัดการกับปัญหาสุขภาพที่จะเกิดขึ้นในอีก ๑๐ ปีข้างหน้าได้ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ซึ่งจะต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ ได้รับความคุ้มครอง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ เข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง และสนับสนุนให้เกิดการใช้ประโยชน์จากความรู้ด้านสุขภาพเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต สังคมไทยมีความหลากหลายของแหล่งผลิตความรู้ โดยแตกต่างกันทั้งด้านความพร้อมเชิงทรัพยากร มาตรฐาน ทิศทางการลงทุนผลิตความรู้ การดำเนินงานเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำตามความสนใจส่วนตัว และเป็นไปในลักษณะแข่งขันกัน ในขณะที่ภาพรวมของประเทศนั้นก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ง่ายต่อการบริหารจัดการระบบการสร้างความรู้ด้านสุขภาพโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้กระบวนการผลิตความรู้เพื่อตอบสนองปัญหาหรือความต้องการของสังคมโดยรวมนั้นไม่ได้ประสิทธิภาพดังที่มุ่งหวัง และแม้จะมีการผลิตความรู้ออกมาแล้ว ผู้ที่ต้องการความรู้ยังประสบกับอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งความรู้ เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น ความไม่รู้เรื่องการผลิตของแหล่งความรู้ การกำหนดสิทธิและจำกัดการใช้ความรู้ ความรู้ที่มีอยู่นั้นกระจายและไม่ได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบ</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๒. นโยบายสาธารณะด้านสุขภาพทุกระดับจะต้องได้รับการพัฒนาจากฐานความรู้ที่รอบด้าน เพียงพอ เชื่อถือได้และอ้างอิงได้ รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของคนทุกกลุ่มในสังคมอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์</p>	<p>- การสร้างนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพและการวางแผนเพื่อดำเนินนโยบายซึ่งมีผลต่อสังคมโดยรวมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมาจากภาคการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ทันกาล ตอบสนองต่อปัญหาหรือความต้องการสังคม โดยยึดหลักประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความครอบคลุมเป้าหมายอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีความเป็นธรรม โดยพิจารณาถึงการมีอยู่ของทรัพยากร การเข้าถึง และลักษณะเชิงพฤติกรรมของประชากรกลุ่มเป้าหมาย</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. มีการบริหารจัดการสร้างความรู้และองค์ความรู้ด้านสุขภาพสาขาต่างๆอย่างเป็นระบบ โดยให้ความรู้สำคัญกับการคุ้มครององค์ความรู้ พร้อมทั้งมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางที่ชัดเจนมุ่งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของสังคมทันต่อสถานการณ์ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตได้ โดยมีการจัดสรรและกระจายงบประมาณการสร้างความรู้ด้านสุขภาพอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งมีการบูรณาการกับหน่วยงานในพื้นที่ด้วย</p>	<p>- ความรู้ด้านสุขภาพอยู่ในรูปแบบที่หลากหลายเป็นความรู้อย่างชัดแจ้ง (Explicit knowledge) มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้แล้ว และความรู้อย่างแฝง (Tacit knowledge) ที่อยู่ในรูปแบบของภูมิปัญญา ที่เป็นผลมาจากทักษะความชำนาญและประสบการณ์ การจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็น ต้องมีการพัฒนาให้เกิดกลไกการสร้างความรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม เน้นการจัดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติการให้เกิดการมีสายสัมพันธ์กับปฏิบัติ เพื่อร่วมกันตั้งเป้าหมายและร่วมดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ นำไปสู่การมีความรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อตอบสนองต่อประโยชน์สุขทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๒. มีการจัดการเพื่อให้มีความรู้ แผลงให้ควมรู้ และช่องทางให้ความรู้ด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยมีเนื้อหา การใช้ภาษาและการใช้สื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในทุกกลุ่มวัย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากความรู้ดังกล่าวได้มากที่สุด</p>	<p>- ปัจจุบัน องค์ความรู้ด้านสุขภาพมีการกระจายอยู่มาก แต่ยังคงขาดการจัดการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะคัดสรรและการพัฒนาให้เหมาะสมกับกลุ่มต่างๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๓. มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการติดตามประเมินเทคโนโลยี การประเมินระบบการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ รวมทั้งการประเมินการดำเนินการตามนโยบายการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์การวิชาชีพ สามารถนำผลการติดตามและประเมินไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>- ปัจจุบัน ยังขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการประเมินเกี่ยวกับการสร้างความรู้ด้านสุขภาพในประเทศไทย</p>
<p>๔. มีกลไกระดับชาติที่ทำหน้าที่บูรณาการ ดูแลการวิจัยองค์ความรู้ในระบบสุขภาพ และองค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้มีเครือข่ายนักวิชาการเพื่อสร้างและจัดการองค์ความรู้ และสนับสนุนข้อมูลเชิงประจักษ์ สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในระบบสุขภาพ</p>	<p>- เพื่อให้มีกลไกระดับชาติที่ดูแลการวิจัยสุขภาพทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงองค์ความรู้ด้านสุขภาพ ระบบสุขภาพ ปัจจัยสังคมที่กำหนดสุขภาพหรือปัจจัยที่ไม่ใช่เป็นเรื่องสุขภาพโดยตรงแต่มีผลต่อระบบสุขภาพ และมีเครือข่ายนักวิชาการที่จะสร้างองค์ความรู้โดยมีการจัดการอย่างเป็นระบบ</p>

๕.๔. ภาวเผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนา/ความหมาย
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. การสื่อสารข้อมูลและข่าวสารด้านสุขภาพสู่สาธารณะ จะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ ผ่านเครื่องมือและช่องทางการสื่อสารอย่างถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน เชื่อถือได้ เข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ไม่เป็นผลลบต่อสังคม และไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล</p>	<p>- ในยุคปัจจุบันและในอนาคต ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่สื่อสารสาธารณะ ทั้งจากแหล่งผลิตโดยตรง หรือผ่านผู้สื่อสารที่หลากหลาย มักมีการแปลงไปในหลายรูปแบบผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ขณะที่ผู้รับสารมีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกัน จึงยากที่จะแยกเรื่องจริงหรือเรื่องบิดเบือน และแม้เป็นเรื่องจริง ก็ยากเกินกว่าจะทำความเข้าใจได้ จึงต้องมีการบริหารจัดการการสื่อสารข้อมูลและข่าวสารด้านสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายผู้รับสารได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือ และเข้าใจง่าย สามารถนำความรู้มาดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และบุคคลในครอบครัวได้</p>
<p>๒. รัฐและทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญกับความรู้ที่เท่าทันด้านสุขภาพหรือความแตกฉานด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับบุคคลหรือกลุ่มคนเนื่องจากเป็นภูมิคุ้มกันพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชนในยุคข้อมูลข่าวสารท่วมท้น</p>	<p>- ความรู้เท่าทันด้านสุขภาพ ซึ่งเป็นความสามารถในการค้นหา เข้าถึง ทำความเข้าใจ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านสุขภาพ นั้น มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน และการมีความรู้เท่าทันด้านสุขภาพจะช่วยลดภาระของระบบบริการสาธารณสุข รวมถึงลดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพโดยรวมของประเทศได้</p>

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนา/ความหมาย
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. มีระบบสารสนเทศด้านสุขภาพที่ดี มีเครือข่ายครอบครัวทุกมุมทั่วประเทศ มีการเชื่อมประสานระหว่างองค์การภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติตามความเหมาะสม และมีช่องทางหลากหลายที่ประชาชนแต่ละกลุ่มเป้าหมายจะสามารถเข้าถึงความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพได้</p>	<p>- ระบบสารสนเทศด้านสุขภาพของประเทศไทยได้รับการจัดระเบียบเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ โดยได้รับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาระบบอย่างเพียงพอ และสามารถทำให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าเข้าถึงความรู้ และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และรองรับการแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาสุขภาพของสังคมไทยและสังคมโลก</p>
<p>๒. มีระบบสื่อสารที่สามารถคุ้มครองประชาชนให้ได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเพียงพอ โดยมีกลไกการคุ้มครองความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพมีระบบเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่มีความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายผู้บริโภค และมีระบบคุ้มครองการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลด้านสุขภาพซึ่งมีกฎหมายรองรับ</p>	<p>- ในภาวะสังคมที่มีข้อมูลข่าวสารท่วมท้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมามากมายเนื่องจากความรู้ที่ไม่ถูกต้องที่มักเกิดจากการประชาสัมพันธ์เชิงพาณิชย์ ประชาชนในสังคมไทยจึงควรที่จะได้รับความคุ้มครองโดยกลไกที่ทำหน้าที่คุ้มครองความรู้ และข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่สำคัญ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ อันจะนำไปสู่ความรู้เท่าทันด้านสุขภาพ อย่างไรก็ตาม กลไกคุ้มครองอาจไม่สามารถทำการคัดกรองได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ สังคมไทยจึงจำเป็นต้องมีระบบเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ร่วมดำเนินการโดยภาคส่วนต่างๆในสังคม เพื่อทำการติดตาม และรายงานปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ที่เฝ้าระวังประสงฆ์ที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารสู่สาธารณะของแหล่งต่างๆ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาโยบายสาธารณะต่างๆ เพื่อควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

<p>ข้อที่/เนื้อหา</p> <p>๓. ผู้ผลิตสาร ผู้ส่งสารหรือผู้ทำหน้าที่สื่อกลาง และผู้รับสาร มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกที่ดีต่อบทบาทหน้าที่การสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่ถูกต้องสู่สาธารณะ</p>	<p>เจตนาารมณ/ความหมาย</p> <p>- ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมนั้นจะลดลง หากผู้สร้างสารและผู้ส่งสารและผู้ที่ดำเนินการรับผิดชอบ ต่อสังคม ในขณะเดียวกัน ผู้รับสารก็ควรเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเพื่อการสะท้อนกลับ</p>
--	---

๔.๙ การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาพ

ชื่อ/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. กำลังคนด้านสุขภาพ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีของประชาชน ดังนั้น การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้จะต้องได้รับการจัดลำดับความสำคัญให้อยู่ในระดับต้นๆ ของแผนการพัฒนากระบวนการสุขภาพ</p>	<p>- กำลังคนด้านสุขภาพ เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในระบบสุขภาพ โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) กำหนดให้เป็นหนึ่งใน ๖ องค์ประกอบของระบบสุขภาพ โดยถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของการดำเนินงานด้านสุขภาพ ทั้งนี้ กำลังคนด้านสุขภาพ มีได้หมายถึงเฉพาะบุคลากรด้านสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานที่ให้บริการด้านสุขภาพ โดยมีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อกำหนดรองรับเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมบุคคล และกลุ่มบุคคลอื่นที่แม้ยังไม่มีการกฎหมาย ระเบียบต่างๆ รองรับ แต่ก็สามารถร่วมให้บริการด้านสาธารณสุขได้อย่างผสมผสานและมีประสิทธิภาพ</p>
<p>๒. การวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพจะต้องสอดคล้องกับการออกแบบระบบสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่ โดยใช้หลักการวางแผนระยะยาว แต่ดำเนินการทันที และมีการปรับแผนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์</p>	<p>- การวางแผนกำลังคนด้านสุขภาพควรมุ่งถึงความแตกต่างของบริบทและความต้องการด้านสุขภาพของแต่ละพื้นที่</p>

เจตนารมณ์	
ข้อที่/เนื้อหา	<p>๓. ภาครัฐจะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพ แต่การมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคเอกชน องค์กร หน่วยผลิตและพัฒนาบุคลากร สภาวิชาชีพ หน่วยผลิตและพัฒนาบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนมีความสำคัญและจำเป็น โดยทุกขั้นตอนของการจะต้องดำเนินการอย่างไร และใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและความสุขในการทำงานของบุคลากรด้วย</p>
<p>๓. ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาวิชาชีพ หน่วยผลิตและพัฒนาสุขภาพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต้องมีบทบาท ร่วมกัน ในการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนการวางแผนการผลิต การพัฒนา การจรรักษ์และการบริหารจัดการ กำลังคนด้านสุขภาพ เพื่อให้เกิดความเพียงพอ ความเป็นธรรมและตอบสนองต่อความต้องการ ด้านสุขภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องส่งเสริมคุณภาพชีวิต และความสุขในการทำงานของบุคลากรด้วย</p>	<p>- แม้ภาครัฐจะเป็นหนึ่งในภาคส่วนต่างๆ ที่ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม สภาวิชาชีพ หน่วยผลิตและพัฒนาบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนมีความสำคัญและจำเป็น โดยทุกขั้นตอนของการจะต้องดำเนินการอย่างไร และใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและความสุขในการทำงานของบุคลากรด้วย</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. กำลังคนด้านสุขภาพมีความหลากหลาย มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ และมีการกระจายอย่างเหมาะสม</p>	<p>- เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพดีของประชาชน และรองรับความต้องการสุขภาพที่หลากหลาย กำลังคนด้านสุขภาพ จะต้องมีความหลากหลายและสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละสาขาวิชาชีพ ระหว่างวิชาชีพ และในกลุ่มกำลังคนด้านสุขภาพที่ทำหน้าที่สนับสนุนการให้บริการสุขภาพ เพื่อให้เกิดการบริการที่มีประสิทธิภาพ ในต้นทุนที่เหมาะสม ทั้งนี้ กำลังคนด้านสุขภาพ ในกลุ่มต่างๆ ต้องมีจำนวนที่เพียงพอและมีทักษะระดับภูมิศาสตร์ และระหว่างภาครัฐและเอกชนอย่างเหมาะสม</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๒. กำลังคนด้านสุขภาพมีความสามารถเพียงพอในการตอบสนองต่อความจำเป็นของระบบสุขภาพของประเทศ มีทักษะในการทำงานเป็นทีมสุขภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรม เศรษฐกิจที่ดีมีความเป็นมนุษย์ มีคุณภาพชีวิตและมีความสุขในการทำงาน รวมทั้งใส่ใจในการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต</p>	<p>- เพื่อให้กำลังคนด้านสุขภาพมีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทต่างๆ รวมทั้งมีทักษะการสื่อสาร ทักษะความเป็นวิชาชีพ ทักษะการทำงานเป็นทีม การยอมรับบทบาทหน้าที่ในบุคลากรกลุ่มอื่น ตลอดจนจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้ กำลังคนด้านสุขภาพจำเป็นต้องมีทักษะและความมานะในการค้นคว้า วิเคราะห์ และสังเคราะห์ และสามารถนำความรู้และทรัพยากรที่มีมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาในพื้นที่ได้</p>
<p>๓. ระบบการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพของประเทศ ตั้งอยู่บนฐานของความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบสุขภาพของประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ภายใต้การจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของระบบบริการสาธารณสุขและความต้องการด้านสุขภาพของประเทศ รวมถึงให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของประเทศ</p>	<p>- ระบบการผลิตกำลังคนด้านสุขภาพต้องพัฒนาจากความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้กำลังคนด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน โดยต้องปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาดังแต่การรับบุคคลเข้าสู่ระบบการศึกษา รูปแบบ วิธีการ และเนื้อหาสาระในการศึกษา ต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อมโยงในกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับระบบสุขภาพได้อย่างแท้จริง รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึกซึ้ง ผ่านประสบการณ์ตรงที่สร้างสำนึกใหม่ และเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ ก่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจโลก และความสัมพันธ์ทางสังคม มีความตื่นรู้ มีสมดุลของชีวิต มีทักษะในการค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ สะท้อนย้อนคิด มีความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ เป็นผู้ผ่านการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างทีมสุขภาพเพื่อสังคมสุขภาพที่เป็นธรรม และสันติสุข หรือ Transformative learning [แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ ในศตวรรษที่ ๒๑ (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑)]</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๔. มีกลไกบูรณาการระดับประเทศ ที่ประกอบด้วยหน่วยงานส่วนกลางภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาวิชาชีพ หน่วยงานผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนในการผลิต การพัฒนา การธำรงรักษา การติดตามประเมินสถานการณ์ และการบริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อย่างเป็นรูปธรรม รองรับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องได้</p>	<p>- กลไกในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านกำลังคนด้านสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงจะต้องมีระบบติดตามประเมินสถานการณ์กำลังคนด้านสุขภาพอย่างรอบด้าน ทุกมิติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องมีการประสานให้องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่กำลังคนด้านสุขภาพในปัจจุบัน รองรับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและอาจมีผลกระทบ เช่น นโยบายการเป็นศูนย์กำลังสุขภาพนานาชาติ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน</p>
<p>๕. รัฐสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาท ร่วมในการบริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพในระดับพื้นที่ร่วมกับชุมชนและสถานบริการสาธารณสุข</p>	<p>- ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพมีความแตกต่างกันขึ้นกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้การจัดการกำลังคนด้านสุขภาพสอดคล้องกับบริบทที่หลากหลายดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามาบทบาทมากขึ้น ทั้งในด้านการวางแผน และการบริหารจัดการ โดยจะต้องดำเนินการภายใต้ความร่วมมืออย่างบูรณาการของสถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ และชุมชน โดยรัฐต้องสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพในพื้นที่ของตนได้อย่างแท้จริง เช่น การปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาตำแหน่งรองรับกำลังคนด้านสุขภาพในพื้นที่</p>
<p>๖. สภาวิชาชีพด้านสุขภาพมีกลไกดูแลการผลิต และการประกอบวิชาชีพ ให้ได้มาตรฐาน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การประเมินสมรรถนะเพื่อให้เกิดความทันสมัย</p>	<p>- เพื่อให้มีกลไกดูแลการผลิตและการประกอบวิชาชีพ โดยองค์กรสภาวิชาชีพ ขณะเดียวกันจะต้องมีระบบในการติดตามและประเมินสมรรถนะของบุคลากรในแต่ละวิชาชีพเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับบริการสุขภาพจากบุคลากรวิชาชีพที่มีความรู้และทักษะทางวิชาการอย่างเพียงพอ</p>

๔.๑๐. การเงินการคลังด้านสุขภาพ

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. การเงินการคลังด้านสุขภาพต้องเป็นไปเพื่อความยั่งยืนของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ โดยมีสถานะทางการเงินที่มีความเพียงพอและมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรม</p>	<p>- การบริหารการเงินการคลังด้านสุขภาพจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพโดยรวมของระบบ ต้องมีการควบคุมการใช้จ่ายเพื่อจัดการปัญหาสุขภาพของคนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงควรมีการปรับระบบงบประมาณรัฐโดยรวมควรมีการปรับให้ทันสมัยและสะท้อนสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น งบประมาณบุคลากรที่เพิ่มขึ้น และต้นทุนของเทคโนโลยีใหม่</p> <p>- อ้างอิงแนวคิดเรื่อง Control Knobs Framework 2003 (Marc Roberts, William Hsiao, Peter Berman, Michael Reich, 2003) ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในระบบสุขภาพที่ต้องคำนึงถึงเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพ</p>
<p>๒. การลงทุนด้านสุขภาพต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อระบบสุขภาพในภาพรวม ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงความมั่นคงของระบบสุขภาพและประสิทธิภาพของการลงทุน</p>	<p>- การลงทุนด้านสุขภาพในรูปแบบต่างๆ ทั้งการลงทุนโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งมาตรการทางภาษีหรือการส่งเสริมการลงทุนในรูปแบบต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อระบบสุขภาพในภาพรวม โดยมีหลักฐานทางวิชาการรองรับ</p>
<p>๓. การเงินการคลังของระบบบริการสาธารณสุขไทย ต้องสร้างหลักประกันให้ประชากรกลุ่มต่างๆได้รับความปลอดภัยและสามารถป้องกันมิให้ประชาชนและประเทศล้มละลายจากปัญหาสุขภาพได้</p>	<p>- การจัดการความเสี่ยงด้านการเงินจากปัญหาสุขภาพเป็นเรื่องที่เกินความสามารถของปัจเจกบุคคลและครอบครัว เนื่องจากค่าใช้จ่ายอาจสูงถึงขั้นทำให้ครัวเรือนล้มละลายได้ จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันในระดับสังคมเพื่อเฉลี่ยความเสี่ยงทางการเงิน (Risk sharing) รวมทั้งต้องบริหารจัดการมีให้ประเทศล้มละลายจากการเงินการคลังของระบบบริการสาธารณสุขด้วย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>๔. ต้องมีระบบที่สร้างความเป็นธรรมในการร่วมจ่ายตามฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นหรือสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงบริการที่จำเป็น อีกทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงบริการ</p>	<p>เจตนารมณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเฉลี่ยความเสียหายด้านการเงินต่อคนถึงประสิทธิภาพโดยรวมของระบบ และความสามารภในการร่วมจ่ายของคนในสังคมมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน ผู้มีฐานะดีจึงต้องร่วมจ่ายมากกว่าผู้ที่มีฐานะด้อยกว่า เพื่อให้มีเงินเพียงพอสำหรับปกป้องความเสียหายทางการเงินจากปัญหาสุขภาพของคนทั้งหมคในสังคม การร่วมจ่ายในกรณีนี้ต้องไม่เ่งการร่วมจ่าย ณ จุดบริการ เพราะจะก่อให้เกิดผลกระทบและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงบริการได้ - อ้างอิงแนวคิดเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพขององค์การอนามัยโลก ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีสุขภาพดี ระบบสุขภาพสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน และเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจ่ายเงิน (Fairness of financial contribution) (ข้อมูลจาก World Health Report 2000)
<p>๕. การจัดสรรเงินไปยังบริการประเภทต่างๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของระบบสุขภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรเงินค่าบริการสาธารณสุขให้สถาบันบริการสาธารณสุขต้องสอดคล้องกับต้นทุนค่าใช้จ่ายจริงของแต่ละแห่ง และสภาวะโรคของชุมชนที่แตกต่างกัน อีกทั้งคงไว้ซึ่งคุณภาพการรักษาเพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ
<p>๖. ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และการจัดการกับปัจจัยที่คุกคามสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อปรับเปลี่ยนการจัดสรรและใช้งบประมาณโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันควบคุมโรคให้มากขึ้น

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาธรรมณ์
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. มีกลไกการบริหารจัดการการเงินการคลังตามสุขภาพของประเทศที่มีประสิทธิภาพ ค่าเงินงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาค บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเวลา ทั้งนี้ เพื่อสร้างให้เกิดความเป็นธรรม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพของระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ</p>	<p>- การบริหารจัดการการเงินการคลังด้านสุขภาพของประเทศต้องมีกลไกเพื่อจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ทำให้เกิดความเป็นธรรม โดยเฉพาะระบบหลักประกันสุขภาพของรัฐทุกประเภท</p>
<p>๒. มีการลงทุนด้านสุขภาพในระดับที่เพียงพอในการตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่ม เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถด้านการเงินการคลังของประเทศ โดยเฉพาะในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และกำจัดการกักปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ โดยมีการระดมเงินจากแหล่งต่างๆอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>- การลงทุนด้านสุขภาพต้องเพียงพอที่จะตอบสนองต่อความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่ม โดยค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต้องไม่มากหรือน้อยเกินไปจนทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากมากเกินไปจะส่งผลย้อนกลับมาให้มีเงินไม่เพียงพอต่อการจัดการบริการสุขภาพในอนาคต หากน้อยเกินไปจะมีปัญหาต่อสุขภาพของคนไทย</p>

ข้อ/เนื้อหา	เจตนา/มรณ
<p>๓. มีการลงทุนด้านสุขภาพเป็นพิเศษเพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นของกลุ่มคนต่างๆที่มีความจำเป็นด้านสุขภาพ กลุ่มคนด้อยโอกาสด้านสุขภาพ กลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม และกลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบางกว่ากลุ่มคนทั่วไป จึงควรมีการลงทุนด้านสุขภาพเป็นพิเศษ</p>	<p>- ประชาชนแต่ละกลุ่มมีความจำเป็นทางสุขภาพที่แตกต่างกัน กลุ่มคนที่มีความจำเป็นด้านสุขภาพ กลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม และกลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบางกว่ากลุ่มคนทั่วไป จึงควรมีการลงทุนด้านสุขภาพเป็นพิเศษ</p>
<p>๔. มีมาตรการและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการสนับสนุนการลงทุนด้านสุขภาพในรูปแบบต่างๆ โดยเน้นการประเมินผลกระทบต่อระบบสุขภาพที่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการสนับสนุนหรือระงับการลงทุนด้วย</p>	<p>- การลงทุนด้านสุขภาพในรูปแบบต่างๆ ทั้งการลงทุนทางตรง การใช้จ่ายมาตรการทางภาษี หรืออื่นๆ อาจก่อให้เกิดความเข้มแข็งหรือความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ของระบบสุขภาพ เช่น อุตสาหกรรมยา เครื่องมือแพทย์ เทคโนโลยีด้านสุขภาพในประเทศ หรือการบริการสาธารณสุขที่สนับสนุนระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ ขณะเดียวกัน ในบางเรื่องที่ต้องใช้ทรัพยากรที่จำกัดร่วมกัน เช่น การผลิตบุคลากร การบริการสาธารณสุข ก็อาจมีผลกระทบต่อระบบสุขภาพโดยรวม จึงจำเป็นต้องมีมาตรการและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการสนับสนุนการลงทุนที่ใช้องค์ความรู้ด้านการประเมินผลกระทบมาเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาก่อนให้การสนับสนุนการลงทุน รวมถึงระหว่างการลงทุนสนับสนุนการลงทุน</p>
<p>๕. มีการเพิ่มการจัดเก็บภาษีจากสินค้าที่ทำลายสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และการจัดการกับปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ</p>	<p>- เพื่อลดแรงจูงใจในการบริโภคสินค้าทำลายสุขภาพ</p>
<p>๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนร่วมกันดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค และการจัดการกับปัจจัยที่คุกคามสุขภาพในพื้นที่โดยใช้งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรืองบประมาณจากกองทุนสุขภาพพื้นที่</p>	<p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีความยืดหยุ่นมากกว่าในการจัดบริการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันควบคุมโรค จัดการกับภัยคุกคามสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพในพื้นที่ เนื่องจากสามารถจัดการปัญหาสุขภาพที่มีความแตกต่างกันได้ระดับหนึ่งตามบริบทของพื้นที่ แต่เนื่องจากปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การพิจารณาใช้งบประมาณดังกล่าวควรคำนึงถึงความเหมาะสมและไม่เป็นภาระทางการคลังเพิ่มเติมให้แก่รัฐบาล</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนา/กรณี
<p>๗. กองทุนเพื่อการบริหารสาธารณสุขทุกกองทุน มีชุดสิทธิประโยชน์พื้นฐานเหมือนกัน โดยมีรูปแบบการจ่ายที่สะท้อนต้นทุนอย่างแท้จริงและเป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีกลไกสร้างความปลอดภัยในระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ</p> <p>๘. มีการร่วมจ่ายที่ไม่มีผลกระทบด้านลบต่อประชาชน โดยไม่เป็นการสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงบริการที่จำเป็น หรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างระดับฐานะทางเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึงการสร้างความเป็นธรรมในการร่วมจ่ายตามฐานะทางเศรษฐกิจเป็นหลัก</p>	<p>- การประสานงานกองทุนภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพควรมีกลไกสร้างความกลมกลืนในระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐให้เกิดความเท่าเทียมกันของการได้รับบริการสาธารณสุขโดยการกำหนดชุดสิทธิประโยชน์พื้นฐาน การรับและส่งมอบบริการ การจัดหาและการใช้เงิน ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ระบบกำกับคุณภาพบริการ และการคุ้มครองสิทธิให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน แต่ทั้งนี้ผู้รับบริการสาธารณสุขสามารถจ่ายส่วนเพิ่มจากค่ารักษาตามสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐาน เพื่อสิทธิในการรักษาทางเลือก หรือสิทธิประโยชน์เสริมเพิ่มเติมด้วยระบบที่เหมาะสม</p> <p>- การร่วมจ่ายในกรณีนี้ต้องไม่ใช่วางภาระก่อให้เกิดผลกระทบและความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงบริการได้</p>

๔.๑๑ สุขภาพจิต

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. สุขภาพจิตเชื่อมโยงและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสุขภาพกาย สุขภาพสังคมและสุขภาพทางปัญญา และสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยสุขภาพจิตดี เป็นปัจจัยสำคัญของการมีสุขภาวะ</p>	<p>- เพื่อให้เกิดการพิจารณาอย่างรอบด้านในการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต โดยไม่เกิดการดำเนินงานในลักษณะที่พิจารณาแยกส่วนจากสุขภาพในมิติอื่นๆ รวมทั้งไม่เกิดการดำเนินงานในลักษณะที่ขาดการพิจารณาปัจจัยต่างๆ อย่างเชื่อมโยงและเป็นระบบ</p>
<p>๒. การดำเนินงานด้านสุขภาพจิตต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพจิต ส่งเสริมความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์</p> <p>นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น</p> <p>ทุกภาคส่วน</p>	<p>- เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในวงวิชาการด้านสุขภาพจิตว่า ศักยภาพของบุคคลในการจัดการกับปัญหาในการดำเนินชีวิต การมีจิตใจที่ดี และความสามารถทำงานได้อย่างสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญในระดับปัจเจกบุคคลที่จะทำให้อุณหภูมิชีวิตดีขึ้น ดังนั้นการพัฒนาปัจจัยภายในเหล่านี้จึงเป็นหัวใจหลักหรือจุดคานงัดในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพจิต</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๓. ต้องทำให้ครอบครัว ชุมชน และสังคม เกิดความเข้าใจว่าผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตสามารถอยู่ร่วมชีวิตอย่างปกติในสังคมได้ และต้องให้การสนับสนุนทางสังคมด้วยการเกื้อกูลและให้อิโกลาส ไม่แบ่งแยกไม่กีดกัน ขณะที่ความเจ็บป่วยทางจิตเป็นภาระโรคที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและวัยรุ่น จึงต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตและจิตเวชในทุกกลุ่มวัย ทั้งเชิงรับและเชิงรุก</p>	<p>- เพื่อให้สังคมไทยมีความรู้ความเข้าใจต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต และเข้าใจว่าผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตสามารถอยู่ร่วมและใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมได้</p> <p>- ในการดำเนินงานด้านสุขภาพจิตนั้น แม้ว่าการเสริมสร้างสุขภาพจิตและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิตจะเป็นเรื่องสำคัญ แต่มีหลักฐานชัดเจนว่า ผู้ป่วยทางจิตในประเทศไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆในการเข้าถึงบริการอีกมาก เป็นปัญหาภายใต้ภูเขาน้ำแข็งที่พร้อมจะสร้างปัญหาที่รุนแรงต่อสังคมได้ทุกเมื่อ</p>
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการเพิ่มปัจจัยปกป้อง และการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพจิต ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม</p>	<p>- เพื่อให้สังคมไทยมีความรู้ความเข้าใจต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต และเข้าใจว่าผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตสามารถอยู่ร่วมและใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมได้</p> <p>- เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญในเรื่องปัจจัยปกป้องและปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพจิตในทุกระดับ และทราบว่าควรจะมุ่งเน้นในการพัฒนาเรื่องใดเป็นสำคัญบ้าง</p> <p>- เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายเพื่อครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง อันเป็นปัจจัยปกป้องทางสุขภาพจิตที่สำคัญ</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนา/เหตุผล
<p>๒. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนตระหนักว่าสังคมแห่งการเกื้อกูล มีการไว้วางใจกัน และการมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีสุขภาพจิตที่ดี และต่างก็เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี และต่างก็ที่อยู่ในสภาวะเปราะบาง</p>	<p>- เพื่อให้เห็นว่าทุกภาคส่วนมีความสำคัญและควรได้รับโอกาสให้เข้าร่วมกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อการมีความสุขและสุขภาพจิตที่ดี โดยอาจดำเนินการผ่านทางเครื่องมือหรือรวมบุญสุขภาพพื้นที่ได้</p> <p>- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รับผิดชอบต่อสุขภาพของชุมชนได้ดีที่สุด ในขณะที่เดียวกับสามารถรับรู้ปัญหาของชุมชนได้เร็วที่สุดด้วย ดังนั้นจึงต้องสนับสนุนให้เกิดกำลังใจในการทำงานด้านนี้ โดยอาจใช้เครื่องมือหนึ่งในการจัดการได้</p>
<p>๓. รัฐและภาคส่วนต่างๆ ร่วมกันสนับสนุนการพัฒนาจิตใจของคนในสังคม ทั้งในด้านทักษะทางอารมณ์ ทักษะการจัดการชีวิตตนเองให้สามารถมีชีวิตที่ดี และมีความสุข รวมถึงการมีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสังคม</p>	<p>- การให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบเป็นอีกจุดความจืดหนึ่งในการดำเนินงานด้านสุขภาพจิต เนื่องจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในของปัจเจกบุคคลซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญขององค์การดำเนินงานด้านนี้ ทั้งนี้ การให้การศึกษาดังกล่าวจะต้องมีความทันสมัย เนื่องจากข้อมูลหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา</p> <p>- เพื่อให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพจิตของคนไทย เพราะมีความสัมพันธ์และนำไปสู่ผลลัพธ์ในหลายๆ ด้าน รวมถึงมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสุขภาพทางปัญญาด้วย</p>
<p>๔. ระบบบริการสาธารณสุขให้ความสำคัญกับการเข้าถึงบริการสุขภาพจิตและจิตเวช ทั้งในสถานบริการและชุมชน โดยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะคนด้อยโอกาสและคนที่อยู่ในสภาวะเปราะบางในสังคม</p>	<p>- เพื่อเป็นการรับประกันว่า ประชาชนจะสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพจิตได้อย่างทั่วถึงทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ป่วยและกลุ่มเสี่ยง</p>

๕.๑๒ สุขภาพทางปัญญา

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาธรรมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. สุขภาพทางปัญญาเป็นฐานรากของสุขภาพองค์รวม การปฏิบัติเพื่อสุขภาพทางปัญญานำไปสู่ภาวะของมนุษย์ที่มีความรู้ทั่ว ความรู้เท่าทัน และความเข้าใจอย่างแยกแยะได้ในเหตุผลแห่งความดีและความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตใจอันตั้งงามและเอื้อเพื่อผู้อื่น</p>	<p>- มนุษย์ที่มีความรู้ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น โดยการใช้ทั้งเหตุผลและความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ต่อกัน ทั้งจากการฝึกฝนในชีวิตประจำวันและในโอกาสอันพึงแสดงออก จะสามารถนำไปสู่สังคมที่มีสุขภาพทางปัญญาได้</p>
<p>๒. สุขภาพทางปัญญาสัมพันธ์กับสุขภาพทางกายทางจิตและทางสังคม มีทั้งมิติแนวตั้งคือการเชื่อมโยงมนุษย์กับศรัทธาความเชื่อ อุดมคติหรือคุณค่าสูงสุดที่ตนยึดถือ และมีมิติแนวราบคือการเชื่อมโยงมนุษย์กับสรรพสิ่งรอบตัว ดังนั้น การบรรลุซึ่งสุขภาพทางปัญญาจำเป็นต้องมีความสมดุลกันทั้งในมิติแนวตั้งและแนวราบ</p>	<p>- สุขภาพทางปัญญาเป็นอีกมิติหนึ่งของความสุขภาพโดยรวม เมื่อมีสุขภาพกาย และสังคมที่ดี ย่อมส่งผลไปถึงสุขภาพทางปัญญาที่ดีไปด้วย และเพื่อให้การพัฒนาด้านสุขภาพทางปัญญาเป็นไปอย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ จะต้องคำนึงถึงการพัฒนากายในของระดับปัจเจกบุคคล(แนวตั้ง) ควบคู่ไปกับการพัฒนาในเชิงสังคมและภาวะแวดล้อม(แนวราบ) ด้วย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีความรู้ความเข้าใจในสุขภาพทางปัญญาที่ตรงกันและให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพทางปัญญาทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับสังคม วงกว้างอย่างสอดคล้องกับวัย เพศและสถานะของบุคคล รวมไปถึงสอดคล้องกับบริบทแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม จารีต ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และประวัติศาสตร์ของแต่ละกลุ่มบุคคลหรือชุมชน</p>	<p>- เพื่อให้สังคมไทยเกิดความเข้าใจอย่างเป็นเอกภาพในภาพรวมของสุขภาพทางปัญญาที่สัมพันธ์กับสุขภาพในมิติอื่น ๆ พร้อมทั้งเกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาพทางปัญญา รวมทั้งร่วมกันจัดกิจกรรมที่ส่งผลให้เกิดสุขภาพทางปัญญาอย่างสอดคล้องกับแต่ละเพศ แต่ละวัยและแต่ละบริบทของพื้นที่</p>
<p>๒. รัฐสนับสนุนให้มีนโยบายและกลไกที่ทำให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่จะเอื้อให้บุคคลพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อเข้าถึงสุขภาพทางปัญญา</p>	<p>- เพื่อให้เกิดกลไกในเชิงโครงสร้าง ที่จะทำให้ทุกภาคส่วนในสังคมไทยสามารถมีช่องทางในการนำเรื่องสุขภาพทางปัญญามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายด้านสุขภาพด้วย พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสุขภาพทางปัญญา</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนากรณี
<p>๓. รัฐสนับสนุนให้มีนโยบายส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องสุขภาพทางปัญญา โดยการสนับสนุนให้มีระบบข้อมูล องค์ความรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องและจำเป็น รวมทั้งบูรณาการทรัพยากรต่างๆที่จะทำให้คนไทยมีโอกาสในการเข้าถึงสุขภาพทางปัญญา</p>	<p>- เพื่อให้การเข้าถึงสุขภาพทางปัญญาของคนไทย มีต้นทุนที่ต่ำและไม่ติดขัดจากปัญหาการขาดแคลนความรู้ โอกาสและทรัพยากร ในการพัฒนาสุขภาพของตนเอง โดยการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างระบบฐานข้อมูล รวบรวมองค์ความรู้ ทำการศึกษาวิจัย และสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้เพื่อเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรต่างๆเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว</p>

๔.๑๓. ภารอภิบาลระบบสุขภาพ

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. การอภิบาลระบบสุขภาพต้องเป็นไปเพื่อความยั่งยืน และทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมุ่งสู่เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน โดยยึดประโยชน์ของสาธารณชนเป็นที่ตั้ง รวมทั้งให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม</p>	<p>- เป็นภารกิจที่หนักหน่วงภายใต้ระบบสุขภาพที่ตรงกัน คือ “เพื่อประโยชน์ของสาธารณชน” เท่านั้น เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือเข้าใจไม่ตรงกัน ควรยึดเป้าหมายร่วมของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง คือเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความยั่งยืน ประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพของระบบสุขภาพ ความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกันในสังคม</p>
<p>๒. การอภิบาลระบบสุขภาพควรผสมผสานอย่างสมดุลระหว่างการอภิบาลโดยรัฐ การอภิบาลโดยตลาดและการอภิบาลโดยเครือข่าย และเป็นไปอย่างสอดคล้องกับบริบทโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีรัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลักที่ต้องสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเชื่อมโยงกลไกหลายระดับ</p>	<p>- ปัจจุบันระบบสุขภาพของประเทศมีความเป็นพหุลักษณะมากขึ้นเรื่อยๆ และเนื่องจากสังคมไทยเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ มากมาย การอภิบาลระบบจึงมีรูปแบบที่ให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าร่วมมีบทบาทในระบบสุขภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งก็คือรูปแบบการอภิบาลโดยเครือข่าย โดยให้ทุนเสริมกับการอภิบาลโดยรัฐและการอภิบาลโดยตลาดผสมผสานการอภิบาลรูปแบบต่างๆ อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และต้องรักษาส่วนผสมของการอภิบาลทั้ง ๓ รูปแบบให้ดีด้วย</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาารมณ์
<p>๓. การอภิบาลระบบสุขภาพต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการทำงานข้ามภาคส่วน และการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ในลักษณะสหสาขาวิชา โดยต้องเปิดพื้นที่ให้ภาคีทั้งในและนอกกระบวนสุขภาพได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ขับเคลื่อน ตัดสินใจ ตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ ซึ่งต้องการพลังจากหลายฝ่าย โดยต้องสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวอยู่ตลอดเวลา</p>	<p>- เป็นไปตามหลักการทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ (Health in All Policies) ที่ว่าแม้สุขภาพอาจไม่ใช่เป้าหมายหลักของนโยบายทั้งหลาย โดยเฉพาะนโยบายนอกภาคสุขภาพ ผลกระทบต่อสุขภาพมักเกิดจากนโยบายเศรษฐกิจ สังคม หรือการพัฒนาเหล่านั้น เช่น ผลกระทบจากการค้า ดังนั้น การจัดการให้เกิดสุขภาพจึงต้องให้ความสำคัญกับการทำงานข้ามภาคส่วน และการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ในลักษณะสหสาขาวิชา โดยให้คุณค่าแก่ทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นรูปแบบการอภิบาลแบบเครือข่าย</p>
<p>๔. การอภิบาลระบบสุขภาพต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ที่รวมไปถึงการกระจายทรัพยากรประเภทต่างๆ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างเพียงพอ เพื่อให้สามารถสนับสนุนและประสานการทำงานกับชุมชนและภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่ ในการทำหน้าที่ที่พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และสามารถจัดการงานด้านสุขภาพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม</p>	<p>- เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การรวมศูนย์อำนาจย่อมทำให้การอภิบาลระบบไม่มีประสิทธิภาพ และในปัจจุบันโครงสร้างการบริหารงานส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้ชุมชนมีความพร้อมในการดูแลตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น จะต้องกระจายอำนาจและทรัพยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทำหน้าที่ประสานงานกับชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ให้เข้าร่วมมีบทบาทหน้าที่ในการอภิบาลระบบสุขภาพ พัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และจัดการงานด้านสุขภาพให้มากขึ้น</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. มีกลไกการอภิบาลระบบสุขภาพระดับชาติที่ใช้การอภิบาลหลากหลายรูปแบบ เพื่อผนึกกำลังทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมขับเคลื่อน คัดลีนใจ รับผิดชอบ โดยมุ่งประโยชน์สาธารณะร่วมกัน ทั้งนี้ มีกระทรวงสาธารณสุขเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามที่กฎหมายกำหนดร่วมกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>- เพื่อให้การอภิบาลระบบสุขภาพในภาพรวม ใช้กลไกที่มีรูปแบบของการอภิบาลที่หลากหลาย โดยมีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเป็นกลไกดำเนินการอภิบาลโดยเครือข่าย สันนิษฐานการทำงานกับทุกภาคส่วน โดยใช้เครื่องมือพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมตามกฎหมาย ได้แก่ ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ สัมัชชสุขภาพ และการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ส่วนกระทรวงสาธารณสุขเป็นกลไกที่เน้นการอภิบาลโดยรัฐ เป็นแกนหลักในการดูแลขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามที่กฎหมายกำหนด</p>
<p>๒. ส่งเสริมและสนับสนุนกลไกอภิบาลระบบสุขภาพที่เป็นพื้นที่เป็นฐาน มีประชาชนเป็นศูนย์กลางในระดับต่างๆ อย่างเหมาะสม</p>	<p>- เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิบาลระบบสุขภาพในระดับพื้นที่โดยตรง ซึ่งจะทำให้ประชาชนในชุมชนมีความสามารถที่จะดูแลปัญหาสุขภาพของตนเองได้ สามารถสะท้อนปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับสุขภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขได้ด้วย เช่น การจัดการกองทุนสุขภาพตำบล ระบบสวัสดิการชุมชน การดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนระดับล การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ร่วมแห่งชาติว่าด้วยระบบสุขภาพชุมชน รวมทั้งการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม เช่น กระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น</p>

ข้อที่/เนื้อหา	เจตนาธรรม
<p>๓. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมทั้งด้านจำนวนบุคลากร ความสามารถในการบริหารจัดการ และศักยภาพด้านอื่นๆ ที่จำเป็นจนสามารถปฏิบัติการรองรับภารกิจด้านสุขภาพได้</p>	<p>- เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบตามหลักการกระจายอำนาจ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาบุคลากรและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจด้านสุขภาพต่างๆ ที่ต้องกำหนดให้ชัดเจน รวมถึงกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณ การจัดเก็บรายได้ ในระดับท้องถิ่น ที่สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองได้</p>

๔.๑๔ ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่

ชื่อที่/เนื้อหา	เจตนารมณ์
<p>หลักการสำคัญ</p> <p>๑. ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ เป็น ข้อตกลง ร่วม ในการกำหนดทิศทางหรือแนวปฏิบัติอันจะนำไปสู่ สภาวะของชุมชน โดยชุมชนสามารถจัดทำธรรมนูญ สุขภาพพื้นที่ตามความสมัครใจและตามความพร้อม ของชุมชน ทั้งนี้บังคับการปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐ ควรให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วม</p>	<p>- เพื่อให้ชุมชนมีเครื่องมือกำหนดทิศทางหรือแนวปฏิบัติร่วมกันจะนำไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ ที่สามารถแก้ปัญหา ในด้านสุขภาพของพื้นที่อย่างเหมาะสมและทันการณ</p>
<p>๒. การจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่จะต้องให้ ความสำคัญกับสิทธิชุมชน วิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทูนทางสังคมของชุมชน ข้อมูลสุขภาพชุมชนและหลักการจัดการระบบ สุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง</p>	<p>- เพื่อให้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน สามารถนำไปสู่การจัดการระบบ สุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทูนทางสังคมของ ชุมชน ข้อมูลสุขภาพ และหลักการจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน</p>
<p>๓. การจัดทำ ขับเคลื่อน ทบทวนและประเมินผล ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ต้องให้ ความสำคัญกับ กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน</p>	<p>- เพื่อให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของธรรมนูญสุขภาพพื้นที่อย่างแท้จริง ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วนและสอดคล้องกับ ความต้องการร่วมกันของชุมชน อันจะส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์จากธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ในระยะต่อไป</p>

ชื่อที่/เป้าหมาย	เจตนาารมณ์
<p>ภาพพึงประสงค์</p> <p>๑. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าใจและสามารถนำสาระในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติไปปรับใช้ในกาจัดทำธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบบสุขภาพของชุมชน</p>	<p>- เพื่อให้ทุกภาคส่วนในชุมชนศึกษาสาระของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติอย่างถ่องแท้ และใช้ประโยชน์จากธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติในการบัญญัติธรรมนุญระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน</p>
<p>๒. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกันใช้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพได้และมีการประเมินทบทวนโดยชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นกระบวนการพัฒนาที่สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสุขภาพชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>๓. ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมกันใช้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยสามารถแปลงเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพได้และมีการประเมินทบทวนโดยชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นกระบวนการพัฒนาที่สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสุขภาพชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม</p>	<p>- เพื่อให้การขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์จากธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยสามารถแปลงเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพได้และมีการประเมินทบทวนโดยชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นกระบวนการพัฒนาที่สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบสุขภาพชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม</p>
<p>๓. เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามพื้นที่ เพื่อนำองค์ความรู้ไปต่อยอดและขยายผลกาจัดการระบบสุขภาพชุมชนให้ครอบคลุมไปยังพื้นที่อื่นๆ</p>	<p>- เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี โดยลดการลองผิดลองถูก และเพื่อสนับสนุนปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่มีและใช้ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างเสริมวัฒนธรรมใหม่ก้าวรรมไปถึงเกิดการขยายผลกาการค้าเป็นงานไปยังพื้นที่อื่นๆเร็วขึ้น</p>